

Megjelenik ez a lap heten-
kint kétszer.

Kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

A szerkesztő irodája:
Klastromutca 564 szám.

Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
minden ígatáskor 30 kr. —
Nagyobbhirdetéseknél alku
szerint. — Hirdetések fölvé-
tetnek a szerkesztőségnek.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

ezimű politikai, közgazdászati és tár-
sadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt. — kr.
Fél „ 3 „ — „
Negyed „ 1 „ 50 „
Külföldre egész évre 7 frt. Fél-
évre 3 frt. 50 kr.

A „Nemere“ szerkesztősége.

A székely nemzet története megírása ügyében.

II.

Mult számunkban közöltük Simon Elek
indítványát a székely nemzet története megírása
ügyében.

Ez indítvány kifolyása azon meggyőződés-
nek, hogy anemzeti létnek egyik főtámasza a nem-
zeti történelem tanulmányozása becsben tartása.

A nemzet története mutatja dicső ősök kö-
vetésreméltó példáját, élesíti a haza fejlődése és
alkotmánya iránti érdeklődést, gyúlasztja a sziv-
ben a honszeretet lángját, szilárdítja a nemzeti
öntudatot. S kivált a székelyt mi lelkesítse nem-
zete dicsősége iránt, mi erősítse őt nemzetisége
fentartásáért folytatott küzdelmében, mi fejlesz-
sze benne a nemzeti öntudatot és büszkeséget
— ha nem a nemzeti történelem? Ez bizonyítja,
hogy századok harcát diadalmasan vívott nem-
zetünknek van létjoga e földön, hogy ősrégi
életrevaló fajunknak van létjoga e bérzes ha-
zában; ez buzdít bennünket, hogy honunknak
őseink vérével áztatott és vitézségével megörzött
földjét a béke áldásai által virágoztassuk.

Elődeink erős karral oltalmazták e földet,
a civilizáció védbástyáját, míg nyugot népei a
mívelődés gyümölcseit élveztek. Ebben áll főké-
p a mi jogosultságunk nyugot míveltségéhez, ez

egyszersmind intés nem a pihenésre, hanem a
haladásra, a versenyre nyugotnak kedvező kö-
rülmények közt fejlődött nemzetével. Jelenleg
a civilizációt nem kell védenünk kelet ellen, de
fel kell használnunk minden eszközt saját fajunk
fenntartása és fejlesztésére, hogy nem csak a
mult, de a jelen jogaival léphessünk a cultur-
népek sorába, hogy — ha szükségeltetnék — mű-
velődésvédő szerepet vállalhassunk a jövő tör-
ténelmében is.

S mindennek fő-támasza és előmozdítója a
hazai történet iránti érdeklődés, lelkesültség.
Azért hazafias örömmel üdvözljük Simon Elek
indítványát egy nemzeti jutalomdíj kitűzése ér-
dekében a székely nemzet története megírására.
Meg vagyunk győződve, hogy egész Magyarhon,
de kivált a székelység mindent megtesz ez ügy-
ben. Lelkes áldozatkészséggel fog minden székely
tehetsége szerint járulni a jutalomdíjhoz, mely
igy a dicső nemzethez méltó jelentékenységre
fog nőni. Fáradhatlan buzgósággal fogjuk levél-
táraink és iratainkat közrebocsátani, a tudomá-
nyos kutatásban segédkezni. És hazánk történet-
írói közt fog akadni, ki ez ügyet tanulmányozása
és munkásságának méltó tárgyává fogja tenni,
s az által kiérdemelni saját magának egy helyet
azon pantheonban, melyet hazájának állít.

Már is általános viszhangra talált az eszme,
és az adakozások szépen folynak. A „Nemere“
mint a Székelység kiváló képviselője nem fog
hátra maradni. Reméljük, hogy tisztán hazafias
irányu, áldozatkész törekvésünk mégis fog elis-
merésre és pártolásra találni, hogy lapunk ál-
talános támogatásban fog részesítettetni. Mi ré-
szünkről a „NEMERE“ egész tiszta jö-
vedelmét a székely nemzeti történet
megírása jutalomdíjára szánjuk, s
ezáltal pártolóinknak a „Nemere“ által közvetlen
nyújtott előnyök mellett alkalmat adunk, két
hazafias és nemzetiinkre nézve fölötté lényeges
vállalatot — a „Nemere“ és a Székely történet
megírása ügyét — egyszerre előmozdítani. Kérjük
továbbá honfitársainkat, a székely nemzeti történet
jutalomdíjára szánt nemes ajánlatok és adako-
zásokat szerkesztőségünkhez beküldeni, hogy
azokat illetékes helyre juttatni és azokról ha-
zafias köszönettel számolni tudhassunk.

Egyelőre a nemes ügy nevében halát sza-

vazunk tkt. Fódor József urnak, ki az első egyike
mindenütt, hol a székely nemzetért tenni vagy
szólani kell, s ezen célra is egy aranyat
küldött be hozzánk. Isten áldása legyen e szent
ügyen!

Szerkesztőség.

Brassó, 1873. év január havában.

Háromszéki leányárvaház.

Volt alkalmunk e fölötté fontos hazai és jótékony
ügyben már többször szót emelni; most azon kellemes
helyzetben vagyunk, hogy e nemes célra tett nagylelkű
adakozások közlését megkezdhetjük nyilvános elisme-
rést és köszönetet szavazván a buzgó gyűjtők és lelkes
adakozóknak.

A m. évi októberhó 16-án Kézdi-Vásárhelyt tartott

első gyűlésben alapítottak:

Báró Szentkereszti Stefanie 500 frt. Hankó Lotti
50 kr. idős. Nagy Lázárné 100 frt. Toth Istvánné 100
frt. Csiszár Mihályné 50 frt. Szabó Mózesné 100 frt.
Dézsi Bálintné 50 frt. Köloné Lászlóné 50 frt. Köloné
Mózesné 25 frt. Kovács Áronné 50 frt. Kupán Józsefné
50 frt. Csiszár Pálné 50 frt. Szöcs Józsefné 50 frt. Fi-
tzus Mártonné 50 frt. Nagy Lajosné 25 frt. Bertalan
Ilona 25 frt. Jancsó Károlyné 25 frt. Polgm. Nagy Da-
niné 25 frt.

B. Szentkereszty Stefanie ő nagysága ivén alapítottak:
Fogarasy Mihály erd. rom. kath. püspök ő Exja
100 frt. B. Wodianer Albert 20 frt. B. Bornemisza Leo-
pold 20 frt. Gróf Bethlen Gáborné szül. Gróf Bethlen
Leopoldina 100 frt. Gróf Bethlen Gábor 100 frt. Béli
Tivadarné 100 frt. Gr. Béli György erd. urb. kötvény-
ben 100 frt. Gr. Péchy Emánuel 50 frt. Sigmond Elekné
5 frt.

Hankó Lászlóné ivén alapítók:

Nagy Józsefné 25 frt. Kovács Izráné 25 frt. Mál-
nási Kristofné 25 frt. Kovács Gábor 25.

Hankó Lászlóné és Málnási Kristofné ivén alapítók:
Tuzson Jánosné 50 frt. Szöcs Jánosné 25 frt.
Wellnreiter Györgyné 25 frt. Saska Antalné 25 frt.

Zajzon Lázárné ivén alapítók:

Zajzon Lázárné 25 frt. Kovács Károlyné 25 frt.

T. Hankó Lászlóné urasszony gyűjteményei K.-Vásárhelyről.

Idős. Nagy Ferenczné 5 frt. Csutak Ferenczné
1 frt. Szöcs Bálintné 5 frt. id. Szöcs Mihályné 1 frt.

TÁRCSA.

A természettudomány mint a közlekedés elő-
mozdítója.

Képek és vázlatok az életből.

Deák Gerőtől.

(Folytatás.)

2) Közlekedési utak.

A járművek folyvást előbbre haladó tökélyesbülé-
se szükségkép a közlekedési utak tökélyesülését vonta
maga után. Az a keskeny ösvény, mely előbb tüske és
bokor közt, hegyen-völgyön kigyózott végig, idővel egye-
nes és sima uttá s utoljára valóságos művészi járdánynyá
váltzott.

Még ma is sok helyt utaznak az emberek főleg
gyéren lakott és messze kiterjedő rónakon úgy, hogy
nincs pontosan megjelölve az út, hanem szántóföldeken
és réteken át egyenes irányban haladnak utazási cél-
pontjuk felé. Így van ez pl. az alföld végtelen pusztáin.
Épen így volt ez kezdetben mindenütt, a mennyiben
mindenki, a legegyszerűbb irányt és a legkényelmesebb
helyet választotta utazása alkalmával s csak miután a
földbirtok jobban lön szabályozva és a lakosság sűrű-
ben telepedt le egymás mellé, indult meg a közlekedés
bizonyos meghatározott úton.

Két hatalom lépett fel azonnal, melyek a közle-
kedést növelék és az utcsinálásra nagy befolyással

voltak: a háború és a kereskedés. Az első, hogy
gyorsabban s kisebb fáradsággal lehessen nagy csapa-
tokat tovaszállítani, a második pedig, mint minden em-
beri szorgalom és munkásság legfőbb emeltyűje.

Már az ókori történelemben látjuk kiemelve az
egyiptomiak utait, melyek két oldalon vizárokkal vol-
tak ellátva, hogy mindig szárazok és kemények lehes-
senek. Jobbak voltak a syriaiaké, mivel ezek kidom-
borodva voltak készítve és a közepén kimagasodtak,
hogy az esővíz lefolyjon rólok s az út folyvást tiszta
és szilárd legyen. A görögök pedig már nagy és lapos
kötélpályákkal borították bé utzáikat. Mégis valódi mű-
utakat csak az étruszkoknál találunk, mert ezek az út
felületét poronddal hintették be s ebbe bazaltköveket
illesztettek és a kissé kiemelkedő és domboru szekérut
két oldalán gyalogjárdányt csináltak. A rómaiak vitték
az ókor utépítészetét a tökély fokára; még ma is gyak-
ran fedeznek fel itt-ott annyi századok óta romok által
betemetett „római utakat“, melyek fényesen igazol-
ják ama rendkívül magasra emelkedett nép vállalkozási
szellemét. Egyik remeke ezen római műutaknak a
Róma mellett lévő via Appia.

A merre csak a rómaiak diadalmenete vonult, min-
denütt meghonosították építészeti modorukat. Így építettek
nálunk Erdélyben — főleg Hunyadmegyében Hátszeg-
vidéken — számos római utat; de eleink nem igen
siettek utánozni őket e jeles és hasznos művészetekben.
E miatt nálunk is — valamint egész közép Európában
az utcsinálás mestersége pangni kezdett és az egész
középkorban — habár a kereskedés és forgalom élénk-

sége folytán várni lehetett volna — semmi feltűnő elő-
haladást sem volt képes tenni.

A mult század közepe táján azonban egy szeren-
csés felfedezés egészen új lendületet adott az utépítés-
nek. Az amerikai Mac Ádámnak köszönhetjük e viv-
mányt, ki 1836-ban halt meg. Ez a nagy köveket mint-
egy 3 hüvelyk átmérőjű darabokba törette, melyeket
az utaknak már megkészített s mindkét oldalán kissé
lejtős felületén elszóratott; azután pedig egy nehéz hen-
gerrel vagy sulyokkal ismét jól meghengereltette vagy
sulykoltatta. Miután ezen ugynevezett „macadámizálás“
mindenütt elterjedt, az angol Telfort által feltalált kö-
vezés által az utcsinálás sokkal nagyobb tökélyre
jutott.

Ez által lassanként a mivelt világ különböző ré-
szeit célszerűen készítette, kényelmes utvonal hálózta
bé. Később még használhatlan pusztákon, mocsárokon
és folyókon is vitték át közlekedési utakat. Egész szik-
lákat vettettek fel s hordtak szét, mélységeket és nagy
árkokat kitöltöttek, óriási hegytömegeket átfuráltak, ro-
hamos vizeket a legesodálatsb merészséggel áthidal-
tak sat. vate.

A vasutak szemlélésénél ismét visszatérünk az
emberi kéz teremtésére s akkor aztán jobban betud-
juk látni, hogy az utcsinálást csaknem a legnagyobb-
szerű és legbámulatosbnak tarthatjuk minden emberi
építmények közt.

(Folytatása következik.)

Szász Dánielné 1 frt. öz. Benkő Istvánné 2 frt. Benke Dánielné 1 frt. Bodó Sándorné 10 kr. Jancsó Jánosné 1 frt. Kökösi Nagy Dénesné 5 frt. Toth Károlyné 1 frt. Csiszár Amália 1 frt. Toth Józsefné 50 kr. Pongrácz Dánielné 50 kr. Jancsó Dánielné 80 kr. Tusa Jánosné 40 kr. Darkó Józsefné 1 frt. Bocskor Károlyné 2 frt. Nagy Antalné 50 kr. Szabó Lajosné 60 kr. Gál Gáspár 50 kr. Száva Jánosné 40 kr. Balog Jánosné 1 frt. Nagy Sándorné 2 frt. Vas Antalné 2 frt. Popovics Józsefné 1 frt. öreg Kovács Imrehné 1 frt. Hoffmann Antalné 30 kr. Jancsó Jánosné 40 kr. öz. Jancsó Jánosné 1 frt. öz. Fülöp Sámuelné 2 frt. Kovács Áronné 1 frt. Összes gyűjteménye 44 frt. — kr.

T. Kovács Ferencné urasszony gyűjteményei Kézdi-Vásárhelyről.

Toth Józsefné 5 frt. Baka Mihályné 2 frt. Szotyori Dániel 2 frt. Szöcs István 1 frt. Jancsó Leopoldné 2 frt. Imecs Bertha k. a. 1 frt. Jancsó Sámuelné 1 frt. Zsidó Józsefné 50 kr. Szabó Samuel 1 frt. Wertán Endre 1 frt. Pongrácz János 1 frt. Popovics András 2 frt. Zakariás Árpád 1 frt. Pap Jenő 1 frt. Török Bálint 1 frt. Vitályos György 50 kr. György Antal 50 kr. Pfeil Gáspár 2 frt. Mágori Anna 5 frt. 20 kr. Mágori Bálintné 2 frt. Összes gyűjteménye 32 frt. 70 kr.

T. Hankó Lászlóné urasszony a Kolozsvárra köldött iven.

Szász Gyulané 5 frt. öz. Szász Károlyné 1 frt. Szász Domokosné 1 frt. Szász Béláné 1 frt. Szász Gyula 2 frt. Dr. Hincz Györgyné 1 frt. Münstermann Luizné 1 frt. Kovács Károlyné 1 frt. Összesen 13 frt.

T. Hankó Lászlóné és Málnási Kristófné urasszonyok gyűjteménye Martonfalváról.

Horváth Zsuzsanna 5 frt. K. Horváth Ignác 5 frt. Magyarosi Klára 2 frt. Bartók Károly 25 frt. Német Andrásné 20 kr. Bartók Borbára 1 frt.

Márkosfalváról.

Forró Jánosné 2 frt. Mátyás Zsigmondné 2 frt. Barabás Gyulané 1 frt. Barabás Józsefné 2 frt. Forró Albert 5 frt.

Fel- és Alesernátonból.

Végh József 1 frt. Szaniszló Ferenc 1 frt. Domokos Jánosné 2 frt. László Jánosné 30 kr. László Andrásné 20 kr. Végh Pál 1 frt. öz. Rápolthy Mihályné 5 frt. öz. Füzé Ferencné 1 frt. Somovi Kapitányné 1 frt. Zámber László 2 frt. Hollándi János 50 kr. Bányai Ferenc 2 frt. Dulló István 50 kr. István Daniel 50 kr. Silvester Péter 1 frt. Cseh Dávid 1 frt. Cseh Dénes 20 kr. Berki Imrehné 20 kr. Kovács Zsigmond 30 kr. Benkő Ida 5 frt. Silvester Józsefné 1 frt.

Kézdi-Vásárhelyről.

Fejér Bogdáné 50 kr. Csekme Jánosné 1 frt. Kovács Gergelyné 50 kr. Jancsó Mihályné 40 kr. Csekme Lajosné 50 kr. Klein Márton 2 frt. Krinszky Róza 1 frt. Rác Jánosné 50 kr. Kovács Józsefné 1 frt. Pál Sándorné 1 frt. Szabó Jancsó Dánielné 1 frt. Csekme Tamásné 1 frt. Bede Károlyné 1 frt. Krinszki Károlyné 1 frt. Bene Albertné 1 frt. Malcher Ferdinánd 2 frt. Páljános Ferdinánd 50 kr. Miller Józsefné 50 kr. Páldeák Pálné 1 frt. Szilágyi Samu 1 frt. Bodó Józsefné 1 frt. Szotyori Gáborné 50 kr. Csiszár Dávid 20 kr. Perdi Mihályné 10 kr. Csiszár Samuné 1 frt. Dumbovics Józsefné 5 frt. Jancsó Mózesné 5 frt. Kovács Dánielné 1 frt. Bodó Dávidné 1 frt. öz. Szöcs Anna 20 kr. Gesteri Nagy Daniné 20 kr. László Károlyné 1 frt. Kovács Jánosné 1 frt. Szöcs Jánosné 25 frt. Szigethi Károly 20 kr. Csüdör Kata 1 frt. Politzer Leopold 1 frt. Jancsó Dávidné 50 kr. Szász Istvánné 50 kr. Kovács Istvánné 50 kr. Adler Julié 50 kr. Kövér Sándor és nője 2 frt. Maringerné 2 frt. Nagy Istvánné 10 kr. Barabás Károlyné 1 frt. Szaecva Pálné 60 kr. Sebők Józsefné 40 kr. Jancsó Balázs 1 frt. Szöcs Andrásné 1 frt. Jancsó Mózes Imreh fia 3 frt. Zöld Lászlóné 10 kr. Sneff József 20 kr. Balog Istvánné 1 frt. öz. Jancsó Dánielné 1 frt. Sáska Antalné kamat fejében 1 frt. 50 kr. Összes gyűjteményeik 156 frt. 60 kr.

T. Szabó Mózesné urasszony

Martonos községéből egy bizonyítvány mellett gyűjtött 17 frt. 20. kr.

T. Toth Dánielné urasszony gyűjteményei Hatolykáról.

Ifj. Póp Ferenc 2 kupa rozs. Csibók János 1 kupa rozs. Pakó Elek 2 kupa rozs. Kanabé Antalné 1 kupa rozs. Mátis Simon 3 kupa rozs. Orbán Dénesné 10 kupa rozs. Pál Istvánné 2 kupa rozs. Pál Dénesné 4 kupa rozs. Pál Ferenc 4 kupa rozs. Pap Sándor 4 kupa rozs. Pakó István 2 kupa rozs. Vandó Jánosné 1 kupa árpa. Czibak Mihály 2 kupa törökbuza. Ára összesen 3 frt. 60 kr. K. L. 2 frt. Tusnádi János Péterné 2 frt. Ifj. Pakó János 1 frt. Finta János 50 kr. Orbán Zsigmond 10 kr. Finta Mihály 15 kr. Finta Terka 10

kr. Kaján Dénes 10 kr. Pakó Józsefné 15 kr. Kaján Elekné 10 kr. Bende Lajosné 40 kr. Mátis Mihály 20 kr. Mátis Lázár 20 kr. Réti Mihályné 10 kr. Kaján István 12 kr. Ferencz István 20 kr. Kaján Józsefné 14 kr. Simon Ferenczné 20 kr. Kis Györgyné 40 kr. Finta Dénesné 10 kr. Kozma Ferenczné 10 kr. Finta Sándor 10 kr. Pap Lajos vidéki 20 kr. Pakó Károlyné 10 kr. Szabó Andrásné 40 kr. Vanda József 20 kr. Pál Imréné 10 kr. Pál Ferenczné 20 kr. Bakk István 10 kr. Kanabé Lajos 32 kr. Pakó Albert 30 kr. Finta Ferenczné 40 kr. Radényi Mihályné 1 frt. Összes gyűjteménye 17 frt. 38 kr.

T. Nagy Lajosné urasszony gyűjteménye K.-Vásárhelyről.

Czimbalmos Ferenc 2 frt. Szöcs Ferenczné 1 frt. Benkő Jezsefné 50 kr. Rác Tamásné 1 frt. Nagy Róza Ábrahám 20 kr. Kurucs András 1 frt. Gál Jánosné 40 kr. Jancsó Balászné 1 frt. Jancsó Mátyásné 50 kr. öz. Nagy Dánielné 1 frt. Molnár Imreh 1 frt. Szöcs Andrásné 50 kr. Hermán Mihály 2 frt. Jancsó György 2 frt. öz. Nagy Dánielné 1 frt. Csiszár Dánielné 1 frt. Összes gyűjtemény 16 frt. 10 kr.

T. Benkő Dánielné urasszony gyűjteményei Dálnokból.

Bartha Lászlóné 1 frt. András Dánielné 1 frt. Hadnagy Albertné 1 frt. Lázár Bálintné 40 kr. Kovács Kelemenné 1 frt. Dimény Péter 1 frt. 60 kr. Bakk Mózesné 20 kr. Dimény Lajosné 40 kr. Szabó Károlyné 50 kr. Nemes Ferenczné 50 kr. Nagy Péter 20 kr. Veres Sándorné 10 kr. Veres József 1 frt. Polgári Lajosné 10 kr. Kozma Zsuzsa 1 frt. Kovács Róza 1 frt. Kovács Ilona 1 frt. Szabó Viktoria 1 frt. Gergely Zsuzsanna 1 frt. Gergely Károly 1 frt. Szabó Mihály 2 frt. Összes gyűjtemény 17 frt.

Báró Szentkeresti Stefanie szabad választást engedett képei közt kisorsolás végett az árvaház javára, 400 db. sorsjegy lesz ezen kép kisorsolására, melyből B. Szentkeresti Stefanie 100 darabot eladás végett el is vállalt, 50 dbot pedig Szabó Mózesné, a többit a bizottmány tagjai. Sorsjegyeket lehet kapni Fejér Lukács pénztárnoknál.

Ideigl. alelnök Hankó Lászlóné felkéri nms. Háromszék lelkes hölgyeit, szíveskedjenek ezen kisorsolás hoz valami munkával vagy bármi kisorsolható tárggyal járulni.

Teljes és gyors sikert óhajtva ezen sürgös és fontos ügynek, melyet tehetségünk szerént előmozdítani mi is kötelességünket tartjuk — buzditásul közöljük a m. év okt. hó 16-án Kézdi-vásárhelyt tartott előértekezletből kibocsátott felhívást.

Felhívás.

Egy háromszéki leányárvaház alapítása érdekében szólunk, s hívjuk fel Háromszék minden rendű lakóinak figyelmét és áldozatkészségét.

Nincs senki, kinek szívé meg ne hatná szánandó sorsa az árvának, ki védtelenül ki van téve egy egész élet hosszú inségének, s — a mi még ennél rosszabb — a minden lépten megújuló sötét példák erkölcsrontó hatásának.

Az emberiség életét mozgó nagy eszmék koronként állanak elő; mint mindennek a világon: idejök van azoknak is. Hazánkban az árvaházak eszméje most emelkedett felszínre, — most ragadta meg a jóknak szívéit lelkét a gondolat, hogy óltalom nélkül kitéve a sors bizonytalan s ki tudja minő siralmas változásainak ne hagyjanak egy árvát is, hanem szerető karjaikkal fogják fel, szerető szívök melegébe vegyék be, inség sajtolta könnyeit töröljék le, meztelen tagjait ruházzák fel, adjanak kenyeret az éhezőnek, hajlékot a hajléktalannak, oktassák, növeljék, tanítsák azt s adják úgy át az emberiségnek, hogy annak munkás, erkölcsös, helyét becsülettel betölteni törekvő tagja legyen. Áldott eszme! százak és ezrek boldogságát magában hordozó nagy és szép eszme ez, mely száll bérczről bérczre, völgyből völgybe, és részvétre hangol, munkára, tetterre buzdit mindent a Kárpátok hazájában. — Ki nem látja hogy perczről perczre közelebb hozza az idő a művelt nyugotot eddig elzárva tartott földünkhez? Nem halljuk-e már zsi-bongó mozgását a felénk tóduló külföldieknek? Hát kitegyük magunkat annak, hogy majd szép földünkön éhezve s rongyosan koldulni lássák a szegény árvákat, s minket barbar népnek mondjanak? magunkra vonjuk azt a nehéz itéletet, hogy nincs szívünk, mely érezze az árvák inségét, nincs lelkünk, mely átgondolni tudja azoknak végtelen fájdalmát?? Ez nem lehet! Fel — felkelünk mind, s mint gyermekét védő anya, ki százszorosan felfokozva érzi erejét, s mint egy férfi, ki törhetlen kitartással küzd elébb elébb — vesszük fel s visszük elébb a szép és nemes munkát, s megmutatjuk a hazának, a világnak, hogy szép Háromszék föld-

jén jó helyre talált a fennszálló eszme, minden kebel összeolvadt érzelme erős alap itt, melyen az árvaház biztosan felépül, s százezernyi nép lelkesültsége betölti azt szeretet melegével, gazdagítja jóindulat kenyerével, hol védelmet, biztos menhelyet talál, s ez által megtartatik az emberiségnek minden árva.

Átlátva a nagy és magasztos czél szentségétől, bizalommal hívunk fel mindenkit: emelkedjenek ki fájunk megszokott lassúságából, s gyorsan és élénk lelkesültséggel hozzák áldozataikat paloták és kunyhók lakói mind, hogy most előre leány, de megsem állva utánna általános árvaházat hozzunk létre nemzetünk javára, hazánk becsületére, szegény árvák boldogítására.

A gyűjtő iverk szét vannak osztva, — a kéregetők eljárnak, s mindenkinek aláírandó ajándékát, részvényét alapítványát lelkiismeretes hűséggel meg fogjuk őrizni.

A k.-vásárhelyi előértekezlet határozatából.

Háromszék, október 16-án 1872.

A k.-vásárhelyi választmány annak nevében:

- B. Szentkereszty Stefanie**, i. elnök.
- Pócsa Jánosné**, i. alelnök.
- Hankó Lászlóné**, i. alelnök.
- Nagy Gábor**, i. jegyző.
- Fehér Lukácsné**, i. pénztárnok.

Brassó-város képviselőségének eljárása a Hétfalusi korecsomák — Regalék — haszonberbe adását illetőleg.

1848. előtt minden hétfalusi gazdának és lakosnak szabad volt a szeszest italt — bort és pálinkát — egy erdélyországi veder az az 8 kupánként saját házában árulhatni, a nélkül, hogy a haszonbérlet illetőleg Brassó városa közönsége megtilthatta volna. 1848 után az absolutismus korszaka alatt oda vitték a brassói jó urak, hogy az erdélyországi 8 kupás vederből lett 40 kupás ausztriai veder. És később az absolutismus korszaka után a mindenható Brassó városi képviselőség — melölözve az urbéri patentben megállapított 8 kupás erdélyi országai vedret és később az absolutismus alatt létrejött 40 kupás ausztriai vedret felemelte az árulhatási jogot 8 ausztriai vederre az az 320 kupára és ezen feltétel alatt adta is a hétfalusi korecsomárlási jogot 1865-től — 1874-ig az illető haszonbérletnek a szegény hétfalusi gazdák nagy kárára. Mindezek után azt kérdezem Brassó városi képviselőtől: mely törvény alapján cselekedte ezt? és a közelebbi haszonbérbe adáskor is így fog-e cselekedni?

NB. A hosszufalusi irodai archivumban megtalálható az illető régi Urbarial patent deáku, melyből erre nézt meggyőződést lehet szerezni.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése jan. 11.

Két heti szünetelés után ma kezdte meg a képviselőház újból működését. Az ülés legnagyobb részét az időközben beérkezett kérvények bemutatása vette igénybe. Három interpellatio is volt. ORBÁN Balázs a székelyföldön behozott vámok. MADARÁSZ József a német nyelv hivatalos használata, és CSERNÁTONY Lajos az iránt interpellálta a kormányt, szándékozik-e a választási törvényjavaslatot kellő időben a ház elé terjeszteni; mire a miniszterelnök az interpelláló teljes megalgedésére válaszolt.

Ezután a tárgyalási sorrend állapított meg. E szerint mindenekelőtt Lónyay Menyhért gróf határozati javaslata fog tárgyalatni a zárszámadások megvizsgálására vonatkozólag; ezután következnek a függőben maradó honvédelmi törvényjavaslat s a telepítvényesekről szóló törvényjavaslat függőben maradt szakaszai, s ezután a költségvetés.

ORBÁN Balázs interpellatiója a belügyminiszterhez:

1-ször. Van-e tudomása arról, hogy Székely-Udvarhely városában a kormány engedélye alapján jelen év kezdetén behozott köveztvám a közlekedés igen nagy akadályára van, főleg azért, mert nemcsak azok adóztatnak meg, kik e városba eladásra visznek valamely árucikket, hanem azok is, kik meg sem állva e városon átutaznak, mi tekintve azt, hogy egész Csik és Udvarhelyszék felvidékének kizárólag fakeskedésből elő népe Udvarhely városán kénytelen átvonulni, ezeknek roppant megterhelhetésével van egybekötve, mig Udvarhelyszék alvidéki népe és e városon felül eső havasainál saját használatra hozott tüzfűjájért is kétszeresen vámoltatik meg.

2-ször. Van-e tudomása arról, hogy a parajdi sóakná-

menő szekerek szintén ily megadóztatás alá esnek, mi-
által Erdély lakóinak negyedrésze rossz utak miatt ba-
josan megközelíthető s különben is drága sójának be-
szerzésében gátoltatik.

3-szor. Van e tudomása arról, hogy Udvarhely
városa addig is háromféle vámot, szemét vámot, ter-
mény és marhavásár vámot szedett, minek jövedelmé-
ből kész kövezetét könnyen kiigazíthatta, annyival inkább,
mert kövezete indokából minden utcsinálástól ment-
sítve volt, s ekként az Erdély negyed részét megadó-
tató ezen új negyedik vámból oly jövedelmet huzand,
a melynek vételére illetéktelen; s a mely nem csak a
közlekedésre hat zsbasztól, hanem a legszegényebb
nép megélhetésének módját nehezíti nagymérvben meg.

Ha van ezekről tudomása, szándékozik-e mult év
szeptember 27-én 23309 szám alatt kiadott kövezetvám
szedési engedélyét visszavonni, és hatályon kívül helyezni,
vagy legalább akként intézkedni, hogy a Székely-
Udvarhely városán csak átmenők s ott semmit el nem
árúsítók ezen igazságtalan vám fizetésétől fölmentessenek.

A képviselőház ülése január 13-án.

A zárszámadások megvizsgálására vonatkozólag
Lónyay Menyhért gróf által előterjesztett határozati ja-
vaslat tárgyalása képezte a képviselőház mai ülésének
legfontosabb mozzanatát. Ghyecz Kálmán szolt a hatá-
rozati javaslatához először, s azzal szemben módosítvány-
képpen saját részéről is terjesztett elő egy határozati
javaslatot. A különbség e két javaslat közt abban áll,
hogy míg Lónyay optiót enged a pénzügyi bizottságnak
arra, hogy vagy maga vizsgálja meg a zárszámadásokat,
vagy annak megvizsgálási módjára vonatkozólag javas-
latot terjesszen elő. Ghyecz javaslatára egyenesen ily ja-
vaslattétel végett szólítja fel a pénzügyi bizottságot.
Egy másik, lényegesebb különbség a két határozati ja-
vaslat közt az, hogy Lónyay még ezen ülésnek alatt
kivánja a zárszámadásokat a ház által is tárgyaltatni,
Ghyecz nem kíván e célból a ház által határidőt kitü-
zetni. Ghyecz határozati javaslata végre nem emeli ki
tüzetesen azon szerződések megtekintését, melyek
Lónyay határozati javaslatában különösen jelezve van-
nak. Javaslataiban támogatása közben Ghyecz kiválólag
hangsúlyozta, hogy a zárszámadások megvizsgálása ne
elhamarkodva történjék, s ezért nem kívánt határidőt
kitüntetni, melyben a zárszámadások megvizsgálására
kiküldendő bizottság jelentését beadni tartozzék; más-
felől azon meggyőződését fejezi ki, hogy épen a minisz-
teriumnak kell saját érdekében kívánnia, hogy minden,
a zárszámadásokra vonatkozó okmány a kiküldendő bi-
zottság által megvizsgáltassék, nem úgy, mint ezt
Lónyay határozati javaslata ajánlja, mely e megvizsgál-
ást csupán némely szerződésekre terjeszti ki. Lónyay
röviden felelt Ghyecz észrevételeire. Határozottan viz-
szautasította azon gyanut, melyet Ghyecz szavai kife-
jezni látszottak, mintha az ő határozati javaslata a zár-
számadások elhamarkodott megvizsgálását kívánná, s
kijelenté, hogy ez által, mert határozati javaslatában
némely szerződések megvizsgálását különösen hangsü-
lyozta, korántsem akarta az országgyűlés jogkörét meg-
szorítani. A ház Lónyay határozati javaslatát változat-
lanul elfogadta, mi közben a Deákpart egy része, mely
Ghyeczt pártolta, ülve maradt. Ezután a kiszolgált al-
tisztek ellátásáról szóló törvényjavaslat vétetett tárgyalás
alá. A javaslatból hét szakasz intézttetett el.

A szászok követeléseiről

emlékezik meg a kolozsvári „Kelet“ egy Nagy-Szeben-
ből keltezett cikkben s azon két szász-egyetemi „ma-
gyar“ képviselőnek, kik a hírhedt tizenkét pont mellett
szavaztak — erkölcsi értékét kellőleg redukálja. Kivesz-
szük a „Kelet“ cikkéből az erre vonatkozó részt.

Már ugyan kik a magyar követek, kik a szász
mesterkedést támogatták szavazatukkal? — kérdi a
„Kelet“ cikkírója.

Az egyik: Nagy Ignác, szászvárosi királybíró.
Nem kutatjuk, vajjon meg volt-e köve mindkét keze
a szászvárosi communitás szász tagjai által, kik csak a
„Mediascher Tag“ malasztját valló jelöltre szavazhattak,
avagy oly reményben szavazott-e a magyar államiság
eszméjét arczulsapó és tagadó szász opusculumra, hogy
az új „államtörvény“ alapján a Királyföldön ekként egye-
dül mindenhatóan rendelkező szászok megint megteszik
„Königsrichter“-nek, avagy tiszta meggyőződésből, akár
pedig ellenszenvből a királyföldi magyarság és románság
íránt?

Nem kutatjuk; mert egyrészt nem is volt, nem is
lehetett a magyarság képviselője, midőn így szavazott,
másképp pedig a szászvárosi magyarság úgy hiszszük
legderebb része e lap hasábjain már nyilatkozott e

kérdésben ünnepélyesen tiltakozván a szászok által
„magyarnak“ föltüntetett ezen követ eljárása ellen.

A második szál magyar követ, kivel a szászok
szintén nagy dirdurral akkora parádét szeretnének csapni,
Rozsondai, hivatalos állására nézve, szász pap. Róla
nem tudjuk, vajjon előbb szász pap és csak azután
magyar ember, vagy pedig megfordítva; annyit azonban
bátran mondhatunk, hogy ő ép oly kevéssé képviselte
a királyföldi magyarságot, mint Nagy Ignác ur, annál
kevésbé, miután az 1871-ik évi egyetemben az ifjú
szászokkal szavazott, közelebről pedig a megyesi nap
hőseivel kezefogván, bünbánólag bevallotta, hogy ő bi-
zony nem tudja, mire szavazott egy évvel az előtt.

E két szomorú nevezetességre végződött egyé-
nen kívül a királyföldön, de még itt Nagy-Szebenben sem,
hol pedig az ó-szászság csakugyan regnál, sőt némely-
kor a bár sikertelen fenyegetődzések és eredménytelen
megfélemlítéshez is folyamodik, igazi magyar embert
még „hanklis“-sal sem foghatnak önkéntesnek, kire hi-
vatkozhasanak, hogy a királyföld nem specificus szász
lakóssága honpolgári jogegyenlősége eltemetésére, a nem
szász hitű többség emberi és politikai jogaik elko-
bozására összeállott ó-szász representatió elveit vallja.

Megkísérlettek ugyan mindent, rábeszélést, üres
ígéretet, hogy az egyetemi román követeket a ravaszság
és álnokság szemenszedett csinálmányának elfogadására
rabírják, de ezek férfiasabban állották meg helyüket a
két szál ugynevezett „magyar“ követnél.

A „Kelet“ nagy-szebeni levelezője végül tiltakozik
a nagy-szebeni magyarok nevében „azon szász kohol-
mány ellen“, mintha a hírhedt 12 szász pontban foglalt
elveket a szebeni magyarok magukénak vallanák.

A „Hon“ ez alkalomból írja:

A szász urak követeléseiről lévén szó, nem mu-
lasztjuk el megemlékezni a „P. L.“ szombati számában
megjelent s Brassóból keltezett azon levélről, mely több
pesti magyar lapnak s ezek között a „Hon“-nak, a szász
12 pont ellen folytatott küzdelmét kárhözta.

Nem akarjuk fejtegetni: mennyire tapintatlanul
jár el a „Pester Lloyd“, mely a kormányhoz közel álló
lap híreben áll — midőn hasábjait a szász urak la-
mentatióinak megnyitja; a mi azonban a mi eljárásunk
megtámadását illeti, arra nézve meg kell jegyeznünk,
hogy mint hírlapírók s mint hazafiak egyaránt kötele-
séget mulasztanánk, ha nem küzdenénk a legerélyeseb-
ben, leghatározottabban a szász urak particuláris törek-
vései ellen.

Erre a „P. L.“ helyesen megjegyzi: „Mi is ezt
tesszük; és épen azért engedünk szót a másik félnek
is, sőt óhajtjuk, hogy a mi lapjainkban beszélje ki
magát, mert ha ezt nem engedjük meg, akkor nincs
jogunk panaszkodni a felett, hogy a szászok panaszai-
kat az ország határára tul viszik.“

A brassai m. kir. főtávirda statistikája az 1872-iki sürgöny forgalmáról.

Forgalom.	Feladott helybeli sürgönyök	Megérkezett sürgönyök			Az egész forgalom összege
		helybeli	átment (Transit) bejött és továbbadott	Összesen	
		D	A	R	A
Belforgalom (magyar-osztrák)	16529	15383	13157	41697	58226
Nemzetközi for- galom	5565	5894	59719	125029	130807
Összesen:	22094	21277	72876	167029	189123

A bevett pénz illetőleg, a bel-
földi sürgöny forgalmáért 10.200 fr. 01 kr.
a külföldi 4.248 fr. — kr.

bevetetett összesen: 14.448 fr. 01 kr.

Hozzá számítva az államközegeknek

hiteleztetett sürgönyök díja 252 fr. 70 kr.

tehát az egész forgalom díja: 14.713 fr. 71 kr.

A Seps-Szt.-Györgyi sürgönyforgalom kimutat:

3111 darab feladott és

3119 megérkezett sürgönyt.

Az egész bevétel 1793 frt. 10 kr. teszen.

A kézdi-vásárhelyi sürgönyforgalom összege:

3040 darab feladott és

3156 „ beérkezett.

A bevett pénz összege 1708 frt. 60 kr.

Mint ezen kimutatásból kitűnik, a brassai távirdai
főállomás forgalma nagyon jelentékeny. Ha tekintjük a
fölötte fáradságos szolgálatot, mely álmatlan éjekkel jár
s feszült munkásságot kíván, minek következtében nagy-
gyakori betegségek fordulnak elő, a hivatali
személyzet számát nem kielégítőnek tartjuk és a szol-
gálat, ugymint a hivatalnokok egészsége érdekében e
tekintetben kedvező intézkedést remélünk.

Különben a mennyiben mi ismerjük a személyze-
tet, buzgónak és munkakedvelőnek mondhatjuk. Noha
majdnem mind fiatal emberek, pontosak és szorgalma-
sak. Egy idő óta sem részükről, sem a közönség részé-
ről panaszt nem hallunk; meg vannak elégedve a hiva-
talban ugy, mint a hivattal. Hajlandók vagyunk ezen
kedvező állapotot a tapintatos és eszélyes vezetésnek
tulajdonítani.

Külföld.

Az oroszok nagy hadjáratokra készülnek a Közép-
Ázsiába — Khinába lakó tatárok ellen. A háboru meg-
kezdése februárra van határozva. Azonban alig lehet
hinni, hogy e háborunak az oroszokra nézve jó vége
legyen; mert a khinai, hazáját szerető vitéz nép; s így
utolsó csepp vérig fogja oltalmazni szabadságát. De
más különben is az oroszoknak sok természeti nehé-
séggel kell megküzdeni. Az utak járhatatlanok. Vízet
több napi járó földön alig-alig találhatnak. S csak ez
képes egy hadjáratot idegen földön meghiusítani.

A miniszterelnök a román kamarában néhány le-
leplezést tün, melyek hajmeresztők. Így azt mondá, a
tömbözöken oly magasan áll a víz, hogy a foglyoknak
egy meternyi magas hidakon kell aludniok és hogy ez
okból tömeges megkegyelmeztetéseket kell tenni. A
kaszárnyák is nedvesek és egészségtelenek, úgy hogy
a katonák egyre betegeskednek. Ezért kénytelen a
kormány még új adókat követelni, és csak ha ez adók
megszavaztatnak, lehet a fogházak javítása stb. érdeké-
ben kiadásokat tenni. A kiigazított költségvetés, ámbár
nem véglegds, szótöbbséggel elfogadattott.

A hadsereg előléptési fölötti törvény, mely a zsidók-
nak is lehetővé teszi az altisztté való előléptetését hat
havi szolgálat után, már a képviselőkamrában megtámad-
tatott. A senatusban is fölgerjedt a nemzeti közérzület
e szakasz ellen. A hadügyminiszter azt válaszolá, hogy
ha a zsidószolgál, ki nem zárható az előléptetésből, és
csak az ujonczozási törvény tárgyalásánál határozható
meg vajjon szolgáljanak-e általában a zsidók.

E magyarázat dacára a senatus 20 szavazattal
16 ellenében elvetette e szakaszt.

Hir szerint a francia császári herceg gyámjává:
a császárné, Bonaparte bibornok és Rouher neveztet-
tek ki.

Szent-Pétervárt az 1873-iki birodalmi budget
a kiadáson tul bevételi többletet tüntet ki.

Kereskedelmi tanoda.

A brassói kereskedelmi, nevelő- és tanintézet
tulajdonosának, SPITZER ADOLF A. urnak, a magas
vallás- és közoktatási miniszterium által egy nyil-
vános kereskedelmi középtanoda felállítása
engedtetett meg e napokban azon joggal, hogy állam-
érvényes bizonyítványokat állíthasson ki.

Ezen tanintézet tehát a nyilvánossági jog-
gal lesz felruházva azonnal, mihelyt a tanterv szerint
be lesz rendezve. Az említett jogokkal felruházott ke-
reskedelmi középtanoda engedélyezése igen fontos tehát
annak növendékeire nézve, miután az a törvény szerint
a fő-gymnasiumok és fő-reál iskolákkal egyenjogu lesz,
s ennek következtében a végzett növendé-
kéek ezen intézet bizonyítványaival mint
egy éves önkénytesek vétetnek fel a sor-
hadi szolgálatba minden előbbi vizsga
nélkül.

Magyar kaszinó bálja.

A brassai magyar társalgó egylet folyó évi január
hó 26-án a „Nr. 1“ disztermében tartandja meg ez évi
táncmulatságát, mely élvezetes estére minden rendű
polgárok tisztelettel meghívotnak.

A belépti jegyek ára 1 frt. 50 kr. o. é. Kaphatók
László testvérek, Lázár és Verzár, Temesvári János,
Tutsek Gábor, Temesvári Lukács és Szele István urak
kereskedéseikben.

V e g y e s.

(A székely telepítvény) Az osztályok előadóból ala-
kult központi bizottság ülést tartván, a székely telepít-
vény kérdését végleg megoldotta. Eötvös Károlynak
azon javaslata fegadtattott el, hogy azon telepítvényekre

nézve, melyek örök időre jutottak a telepítvényesek kezére, vagy a melyeknél az évi szolgálmányok változás alá nem eshettek, két kategória állított fel. Az elsőbe azok vétettek, melyek a telepítvényi külsőséget ténylegesen okmányilag igazolni képesek. Az ilyenek mind a belsőséget, mind a külsőséget egészben megválthatják. A második kategóriába azok vétettek, melyeknél a külsőség ténylegesen okmányilag nem igazolható. Ezek is megválthatják mind a külsőséget, mind a belsőséget, azonban a váltásösszeg fejében a külsőség egy részét tartoznak a telepítő községeknek vagy egyháznak visszabocsátani. És pedig ott, hol az évi szolgáltatás készpénzfizetésből, vagy vegyesen készpénzből és természetbeni szolgálmányokból áll, a külsőség felét, a hol pedig csak természetbeni szolgálmányból áll, ott egy harmadát tartoznak visszabocsátani.

(Nőtemplomot) építettek közelebről Chicagóban, melybe csak nők járhatnak, s maga a lelképásztor is nő. (Szegény frakk!) A némethoni divatcsináló körökben elhatározták, hogy a jövő farsangon frakkot nem viselnek az udvari bálakon és hangversenyeken.

(Az angol posta) múlt évben 915 millió levelet; 75 millió levelezési lapot, 99 millió hírlapot és 103 millió könyvesomagot szállított.

(A francia-német) háború előtt (az 1866-ki számlálás alapján) Franciaországnak volt 89 megyéje, ezekben 373 kerület (arrondissement), 2941 járás (canton), 37,548 község és 38,067,094 lakos. Az újabb elhatárolások után pedig van 87 megye, 362 kerület, 2865 járás, 36,989 község és 36,102,921 lakos. A lakosság nem- és más kategóriák szerint következőleg oszlik meg: férfi: fiatal ember 9,623,227, nőtült férfi: 7,352,096, özvegy: 1,005,153. Összesen férfi: 17,980,476. Nők, hajadonok: 8,832,148, férjhezett nő: 7,320,510, özvegyek: 196,787. Összesen a nők száma: 18,122,445.

(A losonezi) vaspálya-társaság nem vesz föl hivatalnokai közé oly egyént, a ki a magyar nyelvet nem bírja. Példát vehetnének tőle azon vasúti társaságok, melyek feledni látszanak, hogy Magyarország nem Ausztria.

(Románia 1872.) A román kamrák tavaszi ülésükben leginkább vasutkérdésekkel és jelentéktelenebb belügyekkel foglalkoztak. A kormány különös gondot fordított a hadügyekre és a katonai szakoktatást gyökeresen átalakította. A nyár folyamán a román hatóságok az ibraeli görög consult durván megsértették, mi a görög és román kormányok közt sok kellemetlenségre adott alkalmat, míg Románia teljes elégtételt nem nyújtott a sérelemért. Szept. elején Bukarest vidékén nagyszerű hadgyakorlatok tartottak. November közepén Epureanu nevezetett ki igazságügyminiszterré. Nov. elején a kamrák megkezdék téli ülésüket s a felirati viták után a vasúti törvények tárgyalásához fogtak.

Irodalom és művészet.

Zene és művészet. Rózsavölgyi műkereskedésében legújabbán Liszt Ferencnek egy kitűnő zongora átirata jelent meg gr. Széchenyi Imrének egy magyar indulója felett. A 17 lapra terjedő műnek, mely a könyvben játszhatók közé tartozik, ára 1 frt. Ugyan e kiadónál megjelent hat népdal „Tihanyi viszhangok” czímen. Zongorára átirta Alföldi Imre. — Tábornoknál Tisza Aladárnak egy csárdása jelent meg. Címe „Volt nekem egy daruszörű paripám.” Ára 60 kr.

Közgazdaság.

Mi lesz gyermekeinkből Rikán belől?

(Folytatás.)

Gyermekeim közt te vagy, Pista, legöregebb. Te már házasodhatol. Csintalanságból származott egyik lábadozásom miatt a katonaságtól is fel vagy mentve. Néked, mint legidősebbnek, legtöbb eszednek kellene, hogy legyen. Azonban, mivel igen bizod sánta inadba, félek, hogy legtöbbet fogsz botlani.

Soha sem fogom elfelejteni azon megfontolás nélküli nézetet, melyet a hosszú nyilban széna csinálásunk alkalmával tőled hallottam.

Ekkor, épen ezen kérdésemre: Miből éltek meg? így nyilatkoztál:

„Rajtam ne tölje az eszít, apám! Mégélek én fáradtságos szorgalmam által, ha sánta vagyok is egy lábomra! Többi testvéreim is gondoskodnak magukról. Apám ezután is szerencsétlen jó tanácsadásaival. Apám már kinézte az én számomra Márist. Ezt megveszem. Ez egy gyermek a háznál, erre száll minden vagyon — pedig jócskán van. Van ugyanis a három határban 5 hold szántója 13 darab-

ban. Itt a hosszú nyilban van két darabocskas kaszálója, jó terméskor megad 3 szekerecske szénát is. Van egy belső telke, egy pár kanczája, egy pár tehene; egy koczárt is láttam az udvarán. Széna termő helyem nem sok lesz, az igaz; de nem is fogok sok marhát tartani.

Télben csak elnyomorgok velök. Tavaszkor ha kicsaphatom a közös csordába: egész nyáron nincs bajom velök. Nyári őrzsők is kevésbe kerül. Magam dolgozom velök. Dolgozó napokon déli étetésre kaszálók és vetések szélein jól tartom. Éjszakára s esős időben és ünnepnapokon közös csordába viszem.

Mégélek én is mint sok más szegény; nálam szegényebbek is vannak a faluban, még sem félnek az élettől.

Ha nincs is sok kaszálóm, van szántóföldem meglehetősen. Majd minden fordulón levő dűllőben van 3—4 darabocskas.

Nem vagyok éppen utolsó birtokos a faluban. Apámtól öröklök 2 holdat és 3 kupára való területet; Márisal kapok 5 holdat. Lesz tehát szántóm össz. 7 hold és 3 kupára való a három határban.

Ebből fáradtságos szorgalmam után annyival is inkább megélek; mivel Máris mint leendő feleségem, nem Brassóban a „sáribál”-ban, hanem szorgalmas és erkölcsös szülei házában tanulta a gazda-asszonyt.

A fényűzés nem bántja. Galambugas csalfa hajak, csapógátos köntösök után nem ásitózik. Megelégszik természetes hajával, kézi munkája után készült öltönyökkel.

Azonban tiszteletes uramtól azt is hallottam, hogy helységünkben nem sokára meglesz a tagosítás. Ekkor váltó gazdaságot folytatok; mivel a mint jegyző ur a helység házában mondá: ebből kétszeres a jövedelem — kivált ha még oly vastagon trágyázunk s oly mélyen szántunk.

Én ugyan mélyen nem fogok szántani, mivel marháim kizozni nem akarom, de azért jól fogok szántani.

Ily kimélet mellett, ha vonó marháim kijavultak: eladom s gyengébbeket veszek helyettük, melyeket kijavítva megint eladok, megint gyengébbeket veszek, s valahányszor ezt teszem, mindig pénzbeli nyereségem lesz.

Ezt a keresetmódot helyiségünkben sokan jó sikerrel folytatják, remélem, nekem se lesz károm benne.

(Folytatása következik.)

A m é t e l y r ő l.

A „Hargita” 1872. évi 47-ik száma tárczájában megjelent egy cikk, melynek czíme, hogy a métel (Distoma hepaticum) gyógyítható, és pedig igen erős szapulott luggal, t. i. a juh vagy kecskének adni kell első nap egy fertályt, másodnap egy félkupát, harmadnap három fertályt, mindig éhomra, s ha még ekkor is a métel el nem ment, negyednap újból három fertályt s így biztosnak állítja Száva F. ur. de ő is csak Blánkné asszonytól hallotta.

Mely cikk csakugyan itt minálunk nagy figyelmet ébresztett, mert a métel oly annyira pusztítja juhainkat, hogy reménység nem sokhoz van, s így mondhatom, hogy majd minden juh tenyésztő gazda sikerét próbálni óhajtja, minden lebeszélés daczára, sőt én is azt a guruzslást, hogy valósággal meggyőződjem sikerén, vagy csak állítólagos hatásáról, egy néhány darab juhon megpróbáltam, melyeket a próba után leöltem s csakugyan bő mételylel voltak eltelve, tehát oda kell hogy nyilatkozzam, hogy mit se ér. Ez okból bátor vagyok Száva F. urat vagy Blánkné asszonyt figyelmeztetni ezen könnyen hívő székely népünket oly guruzslással ne ámitgatná, mert ha lényegét kérjük a mételbetegségnek, meg vagyok győződve, hogy az előtők ösmeretlen, s így ösmeret szerzést kívánok mind Száva F. mind Blánkné asszonynak, ugy juhtenyésztő gazda társaimnak is adni, hogy tudják jövőre tájékozás végett ezen betegség keletkezését, — fészket, — s annak káros következtét; melyet igen röviden bátorodom vázolni.

Legelsőbb is meg kell kezdenem ezen betegség helyét t. i. a máj (Hepár) leírását, és pedig minden egyéb állattól eltérve a juhnak máját, mely mindenki előtt ösmeretes, fekszik a hasür első felében a rekesz izom mögött, legnagyobb mirigyü szerv az állati testben, nehézsége $\frac{3}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ íg.

Alkotrészeit teszik a májnak sejtek, epeedények, véredények, idegek, s kötszövet.

A sejtek legnagyobb részét alkotják a májnak, melyek szintelenek, sokszegletűek, s minden egyes sejt finom szemczével ellátva. Gerlach vizsgálata szerint tömör rendben fekszenek együtt, ezen sejtek összekötik magokat kis lebernyékké, és minden lebernyéknek van egy vizere (vena centralis) mely körül a sejtek csillagként tömörülnek.

Mi pedig az epe utjait illeti egy tekintélyes mennyiséget képez a máj állományban, és pedig folytonosan

követi a verő ereért, hálóképi rendben ágazik ki a fentírt csillag forma sejtek körül, melyeknek egyuttal hézagjait tölti bé.

Az epe edények, melyek szintén elvannak ágazva a legfinomabbra a májba, de a májkapunál egyesülnek közös epe vezetékke (Ductus choledochus) epeholyag vezetékkel, (Ductus cisticus) és a máj epevezetékkel, (Ductus hepaticus) és közösen átadják az epeholyagnak, mely arra szolgál, hogy az epét addig fentartsa, míg az emésztésre annak szüksége megkívántatik, akkor összehuzodik rostjai által és szívárog egy finom esőn a hasnyálmirigy vezetékével együtt a 12 ujnyi gyomorba.

Mi a vér edényeit illeti, van a májnak ütere, vizere, és verőceere.

A máj ütere piros vért vezet a májba annak állománya fentartására.

Viszere pediglen állománya részeiből összeszedi az elhasznált vért 3—4 nagyobb ágba, és a hátsó üres vizerbe adja át.

A verő ece-ér pediglen szintén mint az üt-ér, ugy ágazik szét a májba, melyből az epe készül.

Idegét veszi a bolygidegtől.

Működése a májnak e verőereéből egy különös sárgászöldes keserűs izü folyadékot elválasztani, a mely a bélsatornába belé jutva az emésztést elősegíti — továbbá szolgál a máj mind kiválasztó szerv, mely a vért oly anyagtól menti meg, mely az állat életfentartására nem alkalmas.

Igy tehát röviden elmondám mi a máj, mely fészke a mételnek, sövőre pediglen, ha a szerkesztő urnak terhére nem lennék,*) bátorokodnám elmondani, mi az a métel s annak kifejlődése, továbbá annak kórkövetkezése.

Altorja, 1873. január 11-én.

Fejér János.

*) Szívesen veszszük.

Szerk.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Becsi tőzsde es pénzek Brassóban Jan. 16.

	Pénz.
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	70 85
„ „ „ papirban	66 70
1860-ki sorsj. kölcson 100 frt.	103 —
Nemzeti bank részvény	985 —
Hitelintézeti „	325 25
London	108 75
Ezüst	106 75
Napoleon'or	8 66
cs. k. arany	— —
Lira	9 80
Magyar földteherm.	78 50
Bánati	77 50
Erdélyi	76 50
Porosz tallér	1 62
Ikosár	1 65
Rubel	1 62

Pályázat

A zselyki ág. hitv. magyar egyház (Erdély, Besztercevidék) egy megtüresedett 2-ik tanító — orgonista — és énekvezéri állomásra pályázatot hirdet.

Évi fizetése: készpénz 100 frt. o. é., 92 erdélyi véka tiszta buza, 46 véka zab, 1 hold szántóföld, 2 szekérre való kaszáló, egy gyermektől fizetendő 25 krajczár tandíj, szabad lakás, 2 meghatározott öl tűzifa és végre faizás a községi erdőből.

A nevezett jövedelem készpénzben számítva, a szabadlakáson és a községi erdőből való fajizáson kívül, 400 o. é forintra biztosan tehető.

Az ev. ref. képezde végzettek egyenlő tekintetbe vétetnek az ág. hitvallásuakkal.

Pályázni kívánók a helyszínen megjelenni és kellőleg felszerelt folyamodványaikat folyó év márczius hó 10-ig alólirhoz beküldeni sziveskedjenek.

FORIS JÁNOS,

zselyki ág. hitv. lelkész.

Szelyk, január 10-én 1873.

(Utolsó posta Teke.) 1—0 9